

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Mezuniyet Çalışması

Çalışma Adı: 1956-1974 Yılları arasında yapılan mücadeleler

ila~ırlayan: Yılmaz Yılmazoğulları

No: 960616

Öğretim Yılı: 1999 - 2000

Mezuniyet Çalışması: Danışmanı: Doç. Dr. Bülent Yorulmaz

İçindekiler

Önsöz	1
Giriş	2
I. 1956 anısı; 1) Bahaddin Ünveren	3
II. 1958 anıları; 1) Halil Betmezoğlu 2) Kaya Ertay 3) Necati Alsancak	4 5 6-7
III. 1959 anıları; 1) Mustafa Koca 2) Necati Alsancak	8 9
IV. 1963 anıları; 1) Kaya Ertay 2) Mahmut Okutman 3) Mustafa Koca	10 11-12 13-14
V. 1969 anısı; 1) Mahmut Okutman	15
VI. 1974 anıları; 1) Halil Betm.ezoğlları 2) Hasan Yılmazpğulları 3) Mustafa Ernirdayı 4) Mehmet Avukat 5) Necati Alsancak 6) Yüksel Kasap	16-17 18-26 27-28 29-30 31-32 33
Dizin	34-35

Önsöz

Bu teze başlamadan önce, tezin ve işleyeceğimiz konunun baş ağrıtaçak, zaman alacak bir ödev olarak düşündüğümü, size söylemek zorundayım. Ne zaman ki bu teze başladım dedemin, babamın, büyük dayımın ve adını anamadığım bir çok kişinin anısını dinlediğim zaman bu tezin önemini kavradım.

Tarihini yazan bu kahraman kişilerin anılarını anlatırken, onlarla birlikte o tarihi sanki ben de yaşadım.

Artık "Tarihini bilmeyenlerin geleceği olamaz" sözünden çok şey anladımı sizlere söyleyebilirim.

Geleceğimi ve özgürlüğümüzü bana veren bu yaşanan tarihleri bana anlatan birkez daha tarihime ve de Türklüğümle gurur duymamı sağlayan bu insanlara en içten dilekleimle teşekkür eder. Anavatana konan, arn Borgalara ve binbir tehdide rağmen "Türkün dostu Türktür" sözünü doğrulayan yardımlardan ve en kötü anımızda haklı bir çıkartma yapıp, bize barış ve huzur getirdiğinden., Anavatan halkına şükranlarımızı bir borç biliriz.

Giriş

Kıbrıs sorunu, Kıbrıs'ı da büyük Helen imparatorluğun içinde, gösterilen ve Yunanlı'ların "Megali idea" yani "Büyük ideal" haylinin başlangıcı olan 1790'lardan başlar.

Bu "Megali idea" çevresinde şekillenen Yunan milliyetçiliği İngiliz sömürgesiyle başlayan ve İngiliz'lerin görülmedik hoş görüşü ile Rumlar'ın, Türk'lere karşı yaptıkları saldırılar doruğa çıkarır. Bunun sonucunda Türkler' de kendi örgütleri "T.M.T" yi kurup haklı mücadelelerine başlarlar. Aşağıda bu halkın haklı mücadelesini bulacak, kendiniz ve Türklüğünüzle bir kez daha gurur duyacaksınız.

20 Şubat 1956 günü öğlen 13:00'de Baf Kurtuluş Lise'sinden çıktım, evim Mutallo'da idi, eve gelip yemeğimi yedim ve bisiklete binip L\$11.ba köyünde oturan teyzem Hatice Mustafa'yı ziyarete gittim. Saat 16:00 da yine bisikletime binip kasabaya doğru hareket ettim. Çok kısa bir süre sonra Lorfa köyünden geçmek üzereyken yolun çok kalabalık olduğunu gördüm. On beş yaşında idim. O gün çocuk kafama göre bir değerlendirme yaptım ve kararımı verdim. Eğer beni durdurlar ve de soru soru sorarlarsa ne sorabilirler, ne cevap verirsem canımı kurtarabilirim. Ona göre kısa bir süre hazırlık yaptım. Kalabalığa yar).klastım, tam düşüncüğü gibi olmuştu, bana dur işareti yaptılar, durup bisikletten indim. Lorafa o zamanın en azılı Rum köyü idi. Yunanistan'dan kaçak silahlar çıkarıldığı ve de yakalandığı köy idi. Bu gün müze haline getirmiştir. Baf polislerinden Güzel Ali, polis arabasıyla devriye gezerken, orda vurulup şehit edilmişti. Bana hep tasarlandığım sorular soruldu ve bende düşündüğüm cevapları verdim. Sorulan sorular hep Rumca idi. Rumcam olduğu için Türk olduğumu anlamalarını zorlaştıracak şekilde cevap verdim. Örenğin nereden geliyorsun sorusunu, o yol üzerideki bir Rum köyünün adını verdim, nerelisin sorusuna yine bir Rum köyünün adını verdim. Dolayısıyla Türk olduğumu anlayamıyorlardı ve bana rumca devam et dediler. Kalabalığın arasına bisikletimle daldım, artık kalabalığa karıştım, canım kurtulmuştu. Eve sağ salim ulaştım ama bir daha Lamba'ya gitmemeye kara verdim.

Bir süre sonra yine bizim orta okulda okuyan L4mba'lı bir öğrenci arkadaşım, bisikleti ile öğlen saat 13:00 de evine giderken aynı yerde. Onun kesin Lenba'lı ve Türk olduğunu bildikleri için yol kenarındaki, taş duvar arkasından ateş açtılar ve kardeşimiz 13 yaşında şehit oldu. Acısı hala daha şuan yüreğimde duruyor.

Bahaddin Ünveren

Akıncılar (60)

Adım Halil Betmezoğlu 1948 Goşşi doğumluyum. Küçüktük İngilizlerden korkuyorduk. Atmışlardan sonra E.O.K.A. da korkmaya başladık. 1958 yılında babam Rumlar tarafından katledildi. Goşşiye yani köyümüze içme suyu motor sayesinde geliyordu. 18 Temmuz 1958 tarihinde köyümüzün içme suyu bitmiş idi. Bu su motorunu çalıştırmak için köyden babam, Mehmet Betmezoğlu, Yılmaz Hasan ve Özkan Hasan olan iki kanka ile birlikte, motoru çalıştırmak için oraya gittiler. Bu motor köyden 3-4 kilometre uzakta olan Limya Rum köyü yakınında bir motordu. Motoru çalıştırdıktan sonra motordan, köye doğru yarım km arıldılar, bisikletle birlikte gelirken, Rum E.O.K.A'cılar önlerine pusu kurup, onları otomatik silahla tatarak öldürdüler. Bu E.O.K.A canileri, hızlarını alamayarak o tarmaların dipcileri ile ölü inşaatlar yüzlerini gözlerini patladılar ve tanınmayacak hale getirdiler, özellikle on sekiz yasındaki Özkan Hasndan öç almışçalarına, Özkan Hasan'ın kafa tasını dipcikle patlattılar. Benim babamın yani Mehmet Betmezoğlunun vücuduna kırk sekiz kurşun sıkdılar. Sanki bir kuşun yetmezmiş gibi! Köylü bu tarama sesini duyunca babamı ve arkadaşlarını katlettiklerini anladılar. Ben koyunlarda idim beni çağırdılar, babamın Rumlar tarafından öldürüldüğünü söylediler. İngilizleri çağırarak oraya gittik, şehitleri hastanaya kaldırdık. Küçüklükten Kıbrıs'ın taksim olacağını duyardık diye köye değilde Akıncılar'a gömdük. Hayatımızda hiç unutamayacağımız bir olay, kötü bir anı olarak kaldı. Bu hırsla! büyüdük özgürlüğümüzü alamak için mücahit olduk.

Halil Betmezoğlu

Düzova (52)

1958 yılında Rum-Türk sınırında oturuyorduk, görevden gelmiştim. Yemeğe
girdim, hanımda çocuğa süt verirken komşunun bağırmasını duydum. Kalkıp
sınırda rumları sopa ve mızraklarla,bizim kapının önündeki merdivenlerin üzerinde
"Biz Rumcağız deli Türkler, saatiniz geldi" diye bağırmaya başladılar. Hanım kapıyı
açmadı. Yan atarafa hamam vardı, oraya kaçtık. Komşumuz bizi günlarca evinde barındırdı. Daha sonra
bizi komandalar alıp Atalasa Polis evlerine götürdüler 40 günlük çocuğumla sokaklarda
kaldım. Evimize gidemezdik, çünkü evimiz tam sınırda idi.

30 sene sonra 1982 yeniden emekli oldum ve Alayköy'de güneydeki mal varlığımıza eşdeğer olarak ev verdiler ve şu anda orada ailemele beraberle oturmaktayım.

Kaya Ertay

Alayköy (67)

Necati Alsancak

Serdarlı (69)

1958'de koop da satış görevlisidim. Bu yıllarda Türk ve de Rum ilişkileri iyiydi. Aralarında olan anlaşmazlıklar çok büyük değildi. Bir akşam üzeri koop kapandıktan sonra eve giderken Kasap Ali'nin kahvesinin önünde, kasap dükkanının orda bir kalabalık vardı. Kasap Ali arabamı durdurdu. Köyden 4-5 kişi Rumla hurda yeyip içiyorlardı. Rum'ların keçileri çalınmıştı ve de bulmak için bizim köye gelmişlerdi. İstedikleri bu üç rumu köylerine götürmekti. Ozamanlar herkeste araba yoktu ve ben şöfer olduğum için yolları biliyordum. Bu nedenle benden onları köylerine götürmemi istemişlerdi. Rumlar'dan bir Düzovalı, biri Aslanköylü diğeri ise Ulukışalı idi. Ben de yemeğimi yedikten sonra yola çıktık. Önce Düzovalı'dan ondan sonra da Aslanköy ve Ulukışa'dan geçip Rumları bırakcaktım. Hava karmıstı üç rum, ben ve köyden birkaç kişi yola çıktık. Düzovalı'ya gelmiştik kahvenin önünde meydanlık vardı orda durup Düzovalı rumu indirdik, ben ve birkaç kişi arabada kaldık diğerk arkadaşlar tuvalet ihtiyaçları için kahvenin arkasına geçmişlerdi. Biz arbadakiler, kahveye dogu yöneldik. Ben arkamı döndüğümde, eli silahlı üç kişi silahlarını bize doğrulttular. Rumca kahveye girmemizi söylediler. Korkmuştuk, çünkü bu güne kadar olan olaylar, rumlar arasında yaşanmıştı. Radyolar'dan sık sık rumların vurlduğunu duyuyorduk. O an aklımdan Rumların saldırılarını, Türkler'e yöneltmiş olabileceğini düşünmüştüm tabii ki dediklerini yaptık. Kaveye girdik, kahvede elliye yakın rum vardı. Kapıdan girer girmez karşıda bir kapının daha olduğunu fark ettim. Silahlı rumlar içerdekilerin de ayağa kalkıp yüzlerini duvara dönmelerini söylediler. Tam bu sırada karşı kapıdan diğerk arkadaşları getirdiler, onların da arkalarında silahlı maskeli kişiler vardı. Başta

Kahvedekiler bizi, onlardan sorumluları fakat sonradan anlaşıldı. Birilerini arıyorlardı. Silahlı bir kişi ki sonradan E.O.K.A bölge sorumlusu olduğunu öğrendiğim kişi, etrafa bakındı ve de silahıyla birini işaret etti. O kişiyaldılar dışarıya çıkararak vuracaklarını sanmıştık, birkaç çığlık sesi geldi adamı vurmamışlardı, fakat, kötü bir şekilde dövmüşlerdi. Biri geldi herkese birer broşür dağıttı oturmamızı söyledi. İki saat kahveden çıkamayacaktık Düzovalı Rum iki saat içinde kahvede masa kurdurdu, içmeye başladık tabii bir yandan da korkuyorduk. Vakit gelince dağılmaya başladık. Biz de yola çıktık önce Asanköy'e sonra da Ulukışla'ya gidip Rumlar'ı evlerine bırakıp köyümüze döndük. O akşam arbadaki Türk - Rum hepsimiz öleceğimizi sanıp çok korkmuştuk.

Yıl 1959'du ve Rumlar'ın, Türkler'e karşı olan saldırıları her geçen gün artıyordu. E.O.K.A'cılara karşı, Türkler'in örgütlü olarak direnme zamanı gelmişti. O dönemdeki gençler olarak amacımız Türkler'i, Rumlar'a karşı korumaktı. Denktaş ve Dr. Küçük'e göre örgütlenmeli, teşkilatlanmalıydık. Serdarlı köyü çevre köylerin en büyüklerindendi. Bizim bölge kanton bölge seçildi. T.M.T'nin kurucularındandım ağzı sıkı, yürekli, korkusuz kişiler T.M.T'ye seçilmekteydi. Teşkilatı kurduk. Genişleme döneminde yani fiili olarak çalışma yapmaya başladığımız dönemlerde silahımız yoktu. Yokluklar içind~:kurulan bir teşkilattı.

İlk günlerRumlar'a karşı neler yapılacağı düşünüldü. Araba yaylarından pala, uzun şiler, dirçlşsiyon borularından tüfekler yaptık. Bizim köy merkez olduğu için aynı şekilde çevre köylerde yayılmasını sağladık. Yavaş yavaş silahlar gelmeye başladı. Tabii gizli olarak g~liyordu. Biz köylerde eğitim vererek silahların nasıl kullanılacağını öğretiyorduk. Bu eğitimler gece yapılıyordu. Rumlar boş durmayıp Mısır'dan tank alıyorlardı. Geceleyin Ulukışla'dan atışlar yapılıyordu. Ne yapileceğimizi bulmaya çalışırken, köyü kaybetme korkusu bizi sarsmıştı. Bomba yapmaya karar verdik. (Yeşil sabun, gaz yağı ve şişelerle bomba yaptık) amaç evelere tanklar gelirse, şişe tutuşturulup tankların üzerine atılardı, ama kullanmadık. O gün köye saldırı olmadı.

Mustafa Koca

Cihanğir (49)

1959'de köyde Arif Ferudun diye biri yaşırdı. Gönendere'de kasaplık yapardı. **Pınarlı** – Tirmen arasında ovada bir yol vardı. Bu yol Serdarlı - Gönendere arındaydı. **Bir akşam** üstü Kasap Arif köyden dönerken, bu yolda birkaç kişiyi görmüştü. Aynı **dönemde** az da olsa Türk - Rum çatışmaları başlamıştı. Arif köye gelip haber verdi. **O zamanlar** köyün her tarafında, köy halkı nöbet tutmaktaydı. Karar verildi, bir akşam yol **göze**klenecekti. Rumlar ya bizi gözetlemek için bu yolu kullanıyorlardı ya da **haberleşmek** için. O akşam 5-6 arkadaş oraya gidip mevzilenip, yolu kontrol altına **alacaklardı**. Buluşma yerimiz Karga.Tuzu denilen tepeydi. Arkadaşlar gelmedi. Ben de bölge sorumlusuna onları beklememizi harekete geçmemizi söyledim. Vakit geçiyordu. **İki** kişi sonra gelir diye hareket ettik. Ben sterlin, diğer arkadaşlar piyade tuyorlardı. Yaklaşık yarım millik yoldu, elimizde dürbün de vardı. Rumlar'ın görüldüğü yere gittik. Orda yıkılmış bir ev vardı. Oraya mevzilendik mecburen önümüzden geçeceklerdi, dürbünle arkadaşlar etrafı kontrol etmeye başladı. Rumları gördüler. Arkadaş “Geliyorlar” diye bizi uyardı. Ben bakarken Mustafa arkadaş hiç beklemeden ateş etti. Rumun biri paniğe kapıldı yere yatıp ateş açtı. Daha sonra kalkıp koşmaya başladı. Bizde ~~herkes~~ yere yatıp ateş etmeye başladık Rumlar'da tarmalı silah vardı. Çatışma bir saat kadar devam etti. Kan dökülmedi, biz korkutan Gönedere'deki mevzi idi. Silah seslerini duyan köylü panikleyip köyden kaçacaklarını sanmıştık, çünkü o dönemde haberleşme yoktu.

Necati Alsancak

Serdarlı (69)

1953 yılında polis teşkilatına yazıldım. Rumlarla ortak görev yapıyorduk. 1 Nisan 1955 tarihinde, Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasıyla ilgili olarak, Kıbrıs'ta E.O.K.A örgütü kuruldu. Bu örgütün kurulması ile Rumlarla ve Türkler arasındaki ilişki bozulmaya başladı. 21 Aralık 1963 tarihinde Lefkoşa'da Ömerge Camii civarında, bir Türk kadının öldürülmesiyle bütün Türk polisler, göz altına alındı. Ben de K.K.T.C polis teşkilatının merkezi olan, Atlasa polis teşkilatında görevliydim. Bizi bir odaya kapatılar, o devirde ben çavuştum. Rumalar bütün Türkler'in silahlarını topladılar. Yanımda çalışan Rum polisi devamlı, beni vuracağını söyleyerek tehdit savuryordu. Geceyi uykusuz geçirdim. Arabam olduğu için polis merkezinden Türk semtine kaçmaya karar verdim. Tuvalet izni aldım tuvaletin pencersinden çıkarak o bölgede olan arabamı alıp, kurşun yağmuru altında ordan kaçtım.

Kaya Ertay

Alayköy (67)

Mahmut Okduman

Düzova (70)

Rumlar'ın E.O.K.A.'yı kurmaları üzerine 1958 yılında, biz de T.M.T.'yi kurduk. Üç Şehitler köyü T.M.T başkanı oldum. 1958 'den 1960'a kadar, bize Türkiye'den gelmekteydi. Bize gelen silah modelleri G1 dediğimiz silahlardı bizim teşkilata verilir ve bu şekilde bütün bölgelere dağıtıldı. Bana verilen silahları Rumların haberi olmadan aldım, o zamanlar benim bağım vardı ve bu silahları bağımdaki zeytin ağaçları arasına sakladım. 1963'lerde, Rumlar faaliyete geçtiği zaman, biz de T.M.T. teşkilatı olarak bu silahları çıkardık ve cılız da olsa onlarla mücadeleye başladık. Bir gün İskele sancaktarı bana geldi, ve Türkiye'den bazı adamların geldiğini ve onlarla buluşup çok gizli olan telsiz şifrelerini anlamam için Glavya'ya şimdiki adı Alaniçi olan köye gönderildi. Taksi ile Glavya'ya gittim şifreleri aldım ordan geri dönerken, Rum askeri bizi kenara çekti taksiyi yokladılar takside birşey bulamadılar.

Taksi yoklarken onlara çaktırmadan şifrelerin yazılı olduğu mektubu, kilotumun içine sakladım. Rumlar taksinin içinde birşey bulamayınca beni itmeye, dürtmeye başlayarak nerdeydin ne yapıyordun diye sorular sormaya başladı. Ben de Glavya'dan geliyorum, koyun almaya gitmiştim, koyunları satacak kişi ile anlaşılamadım ve geri köyüme dönüyorum dedim. Bana inanmayan Rum askerleri, beni dövmeye başladılar sekiz Rum polisi birden, üzerime çullandı. Ben gururuma yedirip yere bile eğilmedim. Bir Rum polisi gelip gömleğimi çekip, karnıma vurmak istedi. Ben "Sen sakın ol ben gömleğimi çekerim" dedim çünkü kilotumun arasına sıkıştırılan şifrelerin çıkmasından korktum. Bu şifrelerin bulunması halinde, bizim bölgedeki iletişim aksayacak, hatta hiç

yapılmayacaktı. Bu bizim için çok büyük bir sorun olurdu. Yavaş yavaş gömleğimi pantolonumun içinden çıkardım, şifre düşecek diye yediğim yumrukları bile sezmedim.

Benim bu halimi gören Rumlar, sinir krizi geçiriyorlardı. Beni getiren taksici işim var diye ordan ayrıldı ve sancaktara gidip olan biteni anlattı. Sancaktar, Barış Gücüne haber verdi ve Barış Gücü beni kurtardı.

Mustafa Koca

Cihanğir (49)

21 Aralık 1963 tarihinde, olayların başladığı zaman, ben Bayraktar Ortaokul'unda I. Sınıfa gitmekte idim. Her zamanki gibi, ben saat 6:30 otobüsüyle Letkoşa'ya geliyordum, babam da işe giderdi. Bizim gibi, 8-10 otobüs daha geldi, saat 7:30'dan sonra gelen arabaların, K.Kaymaklı civarında ateş açıldığı için, arabalar geriye döndü. Bizim arbamız Letkoşa'ya girdiği için, biz Letkoşa'da kısıldık kaldık. Otobüsümüzü şimdiki cumhurbaşkanlığının bulunduğu yere çektiler, o dönemde bu bina cumhurbaşkan muavini, sarayı idi. Ve cumhurbaşkan muavini Dr. Fazıl Küçük'tü Letkoşa'da tutduğumuz süre içinde, otobüste bulunan köylüler, ailesi olan ailesinin yanında kalırdı, ailesi olmayanlar ise sarayda kalır ve orda yemeklerini yerlerdi. Babam ve ben, amcamın evinde kalırdık. Baf'tan gelen amcamın kayınpederi, kayınbiraderi ve kız kardeşi ile birlikte, on beş kişi bir evde kaldık. Çarpışmalar on gün boyunca devam etti, daha sonra ateşkes oldu. Biz, on gün boyunca köyümüzden ne bir haber alabildik, ne bir havadis, onun için köydeki ailemizin akıbetlerini merak eder dururduk. Ateşkes olduktan sonra, 11.gün Bireşmiş Milletler eskortu eşliğinde köyde dönebileceğimiz bildirilince biz bir sevinç kapladı, ancak bir yandan da köyde ne gibi bir durumla karşılaşacağımızı merak ediyorduk. Nihayet yola çıkma saati geldi ve 8-10 otobüs 3-5 taksi, konvoy halinde ve eskort eşliğinde yola çıktık. Letkoşa'dan hareket ettik ev K.Kaymaklı'dan polis barikatında, Rum polisleri tarafından durdurulduk. En önde bizim otobüs (Cihanğir otobüsü) bulunuyordu. Polis otobüsten inmemeizi istedi, ancak şöförümüz Bireşmiş Milletler eskortunu gösterdi. Bunun üzerine polis B.M. askeri ile

girişti ve arabanın plakasını alarak, yolumuza devam etmemize izin verdi. Yola çıktık. Köyümüz uzaktan görünmeye başladığı zaman, ovada çobanların koyunlarını otlatıldığını görünce, köylümüzle birbirimize sarılarak, sevinç gözyaşları dökmeye başladık. Köyün yoluna döndüğümüz zaman, şöförümüz korna çalmaya başladı, ovadaki çobanlar da tüfeklerle havya ateş açarak, sevinç gösterisi yaptılar. Köylünün meydanda toplandığını gördük, araba da inenler ailesi ile kucaklaşıp sevinç gözyaşı döküyordu. Babam ve ben de annem, abim ve kız kardişimle kucaklaştık. Eve geldiğimiz zaman, annem sağ salim döndüğümü için adadığı kurbanı kesti ve kapıdan girerken kurbanın üzerinden atlayarak, annem kanından sürdük, daha sonra eve girdik. Yaşadığım bu olay bende bir anı olarak kalcaktır.

1969 yılında, gizli dosyaların taşınması benim işimdi, bu yıl içerisinde bir gün Lefkoşa'ya giderken Rum askerlei, bizi durdurdular. Arabayı yoklanmaya başladılar, bu sırada dosyada çok gizli belgeler vardı. Bu belgele bulunursa beni öldüreceklerini biliyordum. Bu yüzden, hiç fırsat vermeden o dosya içerisindeki kagıtları alıp, buruşturup buruşturup yemeye başladım. Midem alt üst olmuştu. Mücahitlerle ilgili olan bu dosyalar çok önemliydi. Bu belgeleri bulursa bütün mücahitlerin isimlerini öğrenecekti. Bu ise, bizim bölge mücahitlerinin tümünün öldürölmesi ve yaptığımız mücadelenin sonu olacaktı.

Sonuçta tüm bilgileri sakladığımız kagıtları yiyerek, imha ettim. Bu yöntemi Türkiye'ye gittiğim vede orda bir ay eğitim aldığım zaman öğrenmişim. Türkiye'de savaş hakkında, öğrendiğimiz her bilgiyi Kıbrıs'a geldiğimiz zaman, çok işimize yarardı, bunu fırsat bilerek Türkiye'ye olan şükranlarımı bildiririm. Siz geneler, bir birinize çok iyi davranın bir müddet geçer bir bakarsınız savaş yeniden başlar. Hiç bir Gavrur milletine güvenmeyin, kendinize güvenin. Kıbrıs'lı ve Türk olmayla gurur duyunuz, bu ayrılacagın farkına varınız.

Mahmut Okduman

Düzova (70)

Halil Betm ezoğlu

Düzova (52)

1974 hiç unutamayacağım, başka bir anım ise Ağustos'da saat 08:00 sularında **baktuk ki köyümüzün** etrafında, 10.000 civarı Rum askeri köyümüze saldırıya geçti. Biz **mevzilere** yerleştik, köyü ne olursa olsum müdefaya kararlıydık. O zaman haberleşme **çok** azdı, bir telsizimiz vardı, eski model bir telsizdi, köyümüzün tek telsiziydi. Onunla **Lamaka**'ya vede Lefkoşa'ya ulaşmaya çalışıyorduk, ancak bir türlü ulaşamıyorduk. **Sabah** 08:00'den akşam 16:30'a kadar, bize ateş etmeden, sinsice etrafımızı sardılar saat 16:30 da ateş açarak, ağır silahlarla bizi katletmeye çalıştılar. Biz köyde kırk tane **mücahittik**. Olan silahımız üç A4, beş tomson tipi silah, on tane eski model amerikan piyadesi, bir sterlin marka silah ve on tane de el bombamız vardı geriye kalan **mücahitler** ise av tüfekleriyle bulunduğumuz bölgeyi müdafaya başatlık. Onların gücü bizden çok fazlaydı. Ağır toplar, otomatik silahlarla ve de çok sayıda Rum askeriyle bize saldırdılar onlara 1-2 saat ateş açarak direndik, gücümüzün çok az olduğundan dolayı **mevzilerden** yavaş yavaş, dağlara doğru çekilmeye başladık. Bu arada haberleşmeyi denerken bir mucize oldu, (111.erkeze ulaştık. Sivil halkımız, bu arda çoluk çocuk dağlara kaçmaya başladı. Türk Jetpıçai(ları imdadımıza yetişti. Bir de baktuk jetler üzerimize gelemeye başladı. Tanıtım bezlerini çektik. Bu tanıtım bezlerini gören uçaklar düşmanına nerde olduğunu tespit ettiler ve düsamını bombardumana tutular. Bu sırada biz köyümüzü terk etmek zorunda kaldık. Uçaklar gece olduğundan bombalayıp, geri döndüler. Bizde bu esanada gece karanlığından faydalanarak, komşu köy olan

~~Almanlar'a~~ gitmek zorunda kaldık. Orda askerlik yapamaya başladık, bir hafta kadar ~~Almanlar'da~~ kaldık. Bu harikat Türk askerleri Pirohi köyüne kadar ulaştığını öğrenince, ~~Almanlar'dan~~ kaçarak Türk askerine ulaştık. Ordan Gaziköy'e geçtik, boşalan Rum evlerine yerleştirdik. Kırk beş gün kadar Gaziköy'de görev yaptık. Durum normale döndüğünde, bize Düzova köyünü, yerleşim bölgesi olarak verdiler. Biz de buraya gelip yerleştik. Hayatımızı, burda yeniden düzene koyduk. Biz bu kötü günleri, cehenem ~~zırtı~~ çekmiş gibi gördük geçirdik. Gençlere tavsiyem bundan sonra barış huzur için ~~akıl~~ akılcı olmaları yapacağımız hariketleri önceden düşünelim. Rum'lara fazal güvenmeyelim. Her zaman tetbirli olalım.

Hasan Yılmazoğulları

Düzova (45)

24 Şubat 1955 Larnaka kazası, Üç Şehitler Köyü doğumluyum. Adım Hasan Yılmazoğulları. Benim, şizlere aktarmak istediğim anım, 1974 yılında esas harikatin olduğu esnada Kıbrıs Rumları ile sıcak temas, yani savaştır.

1974 Yılında olan olaylar gibi bu anım da cancanlı bir şekilde hafızamdadır, çünkü insanlar her zaman bir savaş ile karşılaşmaz, her zaman birbirine kurşun sıkıp bomba atmazlar. Anlatacağım bu anım o savaş gününde, yani esas harikat gününde şehit düşen on üç arkadaşımı yad etmiş olacağım. Allah onlara rahmet eylesin. ¹

Ben 1967 Yılında Üç Şehitler köyünden ailemle birlikte Larnakaya taşındık, çünkü babam bu savaş sırasında hunharca katledilmiş, şehit olmuştu annem, bu savaş esnasında kocasız kalmış ve bizi doyurmak için Larnakaya taşınmıştı. Zaman geçti, 15 Kasım 1972 yılında asker oldum. Bizdedelerimizin, amcamızın ve en önemlisi babamızın şehit edilmesi sonucunda, çok güçlü Milliyetçi duygular içerisine girdik, bizim güçlü Milliyetçi duygularımız ve Anavatan'ın sayesinde kurtulacağımıza emindik.

Askerliğe yazıldıktan sonra, çok kısa bir süre sonra Çavuşluğa terfi ettim. Bizim zamanımızda okul bitirenler Çavuş olmazdı, başarılı olanları seçip, onları Çavuş yaparlardı. Bu yüzden iyi bir asker olduğum söyleyebilirim.

Nihayet 19 Temmuz 1974 gecesi gerek H.13. Q. oin> gerek T.R.T.'nin gerekse bizim alarımıza geçmemizle, Türk Ordusu'nun adaya çıkartmayacağı anlaşıldı. Ben Birinci Bölük, Birinci Takım'da görevliydim. Görev yerim. Üçüncü Takım; Silah Manga Komutanı olarak Mağralar

...verildim. Bu Mağralar Bölgesi'nde bir mevzidir. Mevzi dediğim, bizim savunmamız için eskiden Mücahitler tarafından kullanılmış bir yerdir.

Lanaka'daki bu mevzimiz savaş için pek uygun olmayan bir konuma sahipti çünkü, etrafımız Rum Askerleriyle kuşatılmış. Bizim bulunduğumuz yer düşmanlarımıza göre çukur bir yerde, bize denizden de mermi ve tatarın kolaylıkla ulaşacağı bir mesafedeydi, artı Rumlar'ın Lanaka Rum Kesimine yapmış olmaları yüksek binalar sayesinde görülüp rahat bir şekilde ateş edecek bir yerdedik. Önemli düşman vardı, arkamızda düşman vardı. Her an için bizi bir kurşun alıp götürebilirdi.

Buna rağmen kurtuluş için büyük Türk ulusuna güvenerek direniyorduk. 20 Temmuz sabahı bütün hazırlıklarımız tamamlandı. Benim silahım Tomson, iki adet el bombası, altmış adet mermi ve o zamana göre modern demir şapka idi. Sabah 11:00 dolaylarında karşımızdaki Rumlar'ın da hazır duruma geldiğini farkına varmıştık. Mevzinin karşısında bir harup ağacının üstünde bir siyah köpek vardı. Düşman yanaşmasın diye bu siyah köpeği tutuyorduk. Ben savaşın şiddetli olduğunu bildiğimden ve de bir hayvan olsa dahi, onlara hiçbir can vermemek için görünerek gittim. Köpeği çözerek, Türk tarafına geçirdim, şimdi düşünüyorum da vurulmamam bir mucize ama bir Türk olarak köpeğimizi bile onlara bırakamazdım. Saat öğle 1:00 dolaylarında Rum kesiminde havaya yeşil bir maytap atılmıştı, bu maytabı tüm mevzilerin bize ateş etmelerini istedikleri zaman havaya atarlardı. Maytap yere düşmeden bütün mevzilerden bizim olduğumuz Türk mevziye çok şiddetli bir şekilde saldırıya geçildi. Bizim mevziye yağmur gibi kurşun yağıyordu. Tabii ki biz çok cılız da olsa karşılık vermeye çalıştık, buna rağmen onlara karşı geliyorduk. Bu sıcak temas saatlerce sürdü, gece oldu. Bu gece çatışmalarında birkaç arkadaşım yanlarına düşen bombaların şarapnel parçalarıyla yaralandı. Gece onları evlere taşıdık ve ilk yardımlarını yaptırarak. Bazı arkadaşlarımızın halen bu şarapnel parçaları vücutlarındadır, nedeni ise bu şarapnel parçaları vücutta girdikten belli bir müddet sonra çıkarılmalıydı, biz bu süreyi çok fazla aşmıştık.

Bu savaşa bütün gece de devam etti Larnaka'nın bir ucundan bir ucuna ya'k.iaş.'K üç m.ile bir yol vardı. Bu yol boyunca Rumlar'ın mevzileri bulunuyordu. Bizim karşımızda Rum mevkileriyle dolu olan bu sınırdan bize bir uçtan diğer uca kadar sistemli bir biçimde ateş ediyorlardı. Yani en uçtaki m-yzkbize on tane mermi sikar, onun yanındaki mevzi bize on tane daha nemi sikar daha sonra onun yanındaki ve daha sonra onun yanındaki, bize ateş eder ve böylece diğer uca kadar g-lirdi.Bu iş moralimizi bozmak için yapılan, sistemli atışlardı. Biz bunları farketdiğimizden moralimiz iyiyüksek tutmaya çalışıyorduk.

Orman dediğimizixbir bölge vardı bu bölge Larnaka'nın içinde Rumların bulunduğu bölgedir. Oradan biz-T sabaha kadar küçük lambalar yakıp, bizim moralimizi yıpratmaya çalışıyorlardı.

Ertesi gün Şcıpahdan atışları daha şiddetlenerek devam etti. Biz sürekli önümüzü koruduğumuzdan arkamızdaki ve yanımızdaki mevzilerin alındığını farketmemiştik bile. Bu çatışma esnasınd.ijjMevzimizde üç arkadaşım şehit oldu. Kurşun yağmurundan kalbura dönmüş olan o mevziden n-silolupda sağ çıktığıma şaşıyorum.

Daha Şqnra anladığım kadarıyla nasıl olmuşsa, Türk kesimine sızan bu Rumlar bizim tam arkamızda olan bize 300 m. uzakta bulunan Orhan Müdderisoğlu binasını almışlardı. Bu bina o bölgenin en yüksek binasıydı ve en stratejik yerde bulunuyordu. Bu binayı alan Rumlar böylece tüm bölgeyi kontrollerine geçirmiş oluyorlardı. Arkamıza dönmeye fırsatımız olmadığından, bu olayların farkına varamadık. Farkına vardığımızda, Orhan Müdderisoğlu apartmanının elli civarında Rfün askeri tarafından alındığını görmüştük. Biz sürekli Rumca olark "Teslim olunuz size birşey yapmayacağız" diye sesleniyorlardı. Ancak "Domuzdan post, Gavurdan dost olmaz" demişler. Kaldı ki savaşın içindeyiz ve onlar da bizim düşmanımız. Kesinlikle kimse gidip teslim olmayacaktı, fakat biraz sonra halkımızın Larnaka'nın üst kesiminden, aşağı doğru indiğini gördük. Sonra'dan öğrendiğimize göre Türkler'in tümünün sinemada toplanması ve teslim olmamız için Kaymakamlar arası bir anlaşma olmuş,ancaş bizim telefonlarımız kesik olmasından

dolayı, bizim bu durumdan haberdar olmamız..imkansızdı. Bu insanları toplayıp Orhan Müdderrisoğlu apartmanı önüne getirdiler ve. bize"Teslim olmazsanız onları öldüreceğiz" diye tehditle savurmaya başladılar.Bu manzara karşısında ne yapacağımızı bilemez duruma gelmiştik. Yaşlı başlı insanlar, kadınlar ve çoluk çocuktan bu topluluğu görünce, bugüne kadar hissetmediğim çok garip duygular içine girdim. Askerlerim bana "Ne yapacağız komutanım" diye sordulrı. Orada cevap vermek o kadar zordu ki işin ucunda Divan-ı Harp bile vardı, ancak inisiyatifimi kullanarak kararı onlara bıraktım. Bu sırada bir Türk bizim mevzimize ulaşmayı başardı ve bize bütün mevzilerin.düşüğünü, yalnız bizim mevzinin direndiğini söyledi.Bütün bu olaylar olurkEm, bize yağmur gibikurşuq,yc1ğq1rmaya devam ediyorlardı. Bizimse sadece üç A Dördümüz vardı ve iki'si bozulmuş elimizdeolc1q.şonA Dört silahı ise tutukluk yapıyordu. Biz de, onu piyade tüfeğLgibi bir kurşun atıp tekrar kuruyoruk.ve tekrar ateş ediyorduk. Askerlerimi toparlayıp bu durumu karşısında ne yapacağımızı sordum.Fl-içbirşeyden hatta ölümden bile korkmuyorduk, ancak teslim alınan o insanlara birşey olmasındiyeteslim olma kararı aldım. Ellerimizi kaldırıp Müdderrisoğlu apartmanına gitmeden önce çavuşrütbelerimi söküp toprağa gömdüm. Şapkamın içinde çavuş olduğuma dair bilgiler vardı, onu dagömekzorunda kaldım ve üstten atlet ve alttan askeri pantolonla ,Orhan Müdderrisoğlu apartmanına gittik.Orada bizi hemen içeri aldılar yere yatırtılar, Sterlin marka silahlar, Çekoslovak yapımı silahlar üzerimize doğrultulmuştu. Bize soruldu "Mağrada biri varmı" ben "Yoktur" dedim. Orada vardır, yoktur tartışması yaşadık.

Rumlar bize "Oraya gideceğiz orada biri varsa ve bize herhangi bir direnişte bulunursalar sizi öldüreceğiz" dediler. Gittiler orada birini bulamadan geri döndüler. Sonra sivil halk Larnaka'nın iç kesimlerine gönderdiler, zaten amaç sivilleri yakalamak değil, siviler aracılığıyla sivilleri kullanarak, bizi yakalamaktı emellerine bu şekilde ulaşmayı başardılar.

Orhan Müdderrisoğlu apartmanında kaldığımız sürede hayatımda unutamayacağım bir olaya daha şahitlik ettim. Bu olay tam dengimizde olan askerlerde teslim olmuştu, ancak Salih Yalçın komutan ile Davut adındaki arkadaşlarım teslim olmak istememiş ve geri çekilirken bu

Orhan Müdderrisoğlu binasından açılan ateşle, Davut şakağından vurulmuş ve Salih Yalçın komutanımın kolları arasında hayata gözlerini yummuştu. Bunları kendi gözlerimle gördüm orada keşke kör olsaydım da bunları görmeseydim diye düşünmedim değil. Bizi Salih Yalçın komutanla birlikte Orhan tı,üdderrisoğlu binasının karşısındaki, sarı daşlı binaya götürdüler. Salih Yalçın komutanım yaralımdaydı, şoka girmişti. Bana sürekli "Davudu vurdular Hasan, Davudu vurdular" diyordu. Gözlerime baktığımda gözleri bomboştu yüzünde ise canlılıktan bir eser kalmamıştı. Bu şokun etkisiyle rütbelerini bile sökmemişti. Onu dürtükledim biraz ayılır gibi olduktan sonra rütbelerini şöktüm, ancak zemin sert olduğundan kazıp gömemediğim rütbeleri sağdan soldan yığıdığım toprakları avuçlayıp çaktırmadan rütbeleri örttüm. Bu rütbeleri örtmemizdeki sebep rütbeli insanları sorguya çekip, onlara çok işkence yapmalarından dolayıydı. Daha sonra bizi bu sarı daşlı binadan Larnaka'nın içindeki futbol sahasına yayan olarak götürdüler. Bu yürüdüğümüz mesafe aşağı yukarı üç kilometreydi aç, susuz, uykusuz ve sigarasız olduğumuzdan bu mesafe dünyada yürüdüğüm en uzun mesafeye bedeldi. Bu gittiğimiz üç kilometre içinde mahallenin birinden geçerken 15-16 yaşlarında bir kız çıkıp bize rumca "Yaşasın Yunanistan " ve "Ben de sizinle-birlikteyim " diye saçma sapan laflar sarfediyordu, çünkü bu savaşı kendileri çıkarmamış ,bu savaş bizim yüzümüzden çıkmıştı buna pek alınmadım, çünkü savaştaydık ve o kızda başkalarının laflarıyla hareket ediyordu buna adım gibi emindim.

Biraz daha ileride başka bir mahalleyi geçerken, iki tane yaşlı Rum kadını ağlayarak, "Korkmayın çocuklar, sizlere birşey yapamayacaklar" diyordu. O zaman boşuna savaşmadığımı anladım ,çünkü bu ihtiyar kadınlar her şeyi yaşamış, görmüş geçirmiş bir yaşa sahiptiler ve bizim hakk olduğumuzu bildiklerinden dolayı ağladıklarını anlamamak mümkün değildi

Başka bir olay olmadan bizi futbol sahasına getirdiler. Futbol sahasında diğer arkadaşlarımızdan oraya getirilmiş olduklarını gördük. Burada, bizi koruyan silahlı B.M. askerleriydi orada yaklaşık 300-400 kişi olmuştuk. Bütün Larnaka 'daki Türkler'in yaşlısını, gencini oraya getirmişlerdi. Ben sahaya gelir gelmez yorgunluktan uyuya kalmıştım.Uyandığım zaman

öğrendiğim kadarıyla, futbol sahasının kapısına bir rum gelmiş ve savaşta ölen oğlu için altı tane mücahit öldürmek istemiş izin verilmeyince gitmiş, bu Rum daha sonra yine geri geldi ve bu sefer savaşta ölen oğlu için on ikitane mücahit öldürmek istediğini söyledi. "Sanki onlar bize kurşun atarken, biz onlara gül atacaktık." Biz bu savaşta ailemizi, namusu ve milletimizi korumaktan başka birşey yapamıyorduk.

Bu delirmiş ôjan Rumu alıp uzaklaştırdılar ve bizi bu futbol sahasında otobüslere bindirerek 1963'ten önce Bekirpaşa Lisesi'ne getirdiler. Bu lise Larnaka'nın Rum kesiminde olan bir okuldur. Bizi buraya kapatılar.

Yatacak yeri yok, tuvaletler acayip hava soğuk, bombalar halen patlamakta. Hiç kimse ne yaptığını bilmez bir durumda idi. Bizim gelmemiz ile birlikte buranın çevresini bir kat daha telediler. Bizden önce 15 Temmuz Darbe-i'nin de Makaryos'cuları orada tutuklarını öğrendik. O makaryoscu pölslerinin rütbelerini sökmüşlerdi, savaş patlak verince onları, bizlerin kaçmasını engellemek için serbest bırakmışlardı.

Bu Makaryos'cular bildiginiz gibi Yunan'lıları istemiyordular, tabii ki bizleri de istemiyorlar, ben bu Makaryos'cularla bir taosi ile konuşmam sırasında öğrendiğim şey Magosa'da Dördüncü Milde Türk Askeri'nin bir hafta önce iki yüze yakın Yunan askerlerinin esir aldığı ve bu askerlerin silahlarını aldıktan sonra onları serbest bıraktıklarını, neden bu Yunan askerlerinin silahlarını aldıktan sonra tümünü kesmediğini bana, kinle anlatıyordu.

"Dikkatinizi çekerim bunu bana bir Rum anlatıyor. Bunlar birbirleriyle anlaşıyor bizimle nasıl anlaşacaklardı". Her ne ise bu rum yine bir gün arkasını dönmüş 27 arkadaşımın kaçmasına göz yummuştu. Harikatin şiddetle devam ettiği bir gün yaklaşık, kırk kadar kamyon ve otobüs tıka basa askerlerle dolu biçimde, Larnaka'dan hareket etti, bize Goşşadi'leri ve Luricina'lıları öldüreceklerini söylüyorlardı. Nişanlım Goşşi'de idi. Bunu görünce, ne yapacağımı bilemez bir hale geldim. Ancak uçaklarımız da onları takip etmiş ve köylere ulaşmadan, onları

etmeyi başarmışlardı. Bu uçakların birkaç kez dalış yaptığını, bombaların onlara
birlikte büyük bir toz bulutunun yükseldiğini görüyorduk.

Bu komvoyun arasına sıkıştırılan bir B.M. askeri cipini kendileriyle birlikte
zorunda bırakmışlar ve bunu ise B.M. askerinin onlarla komvoyda ilerlerken
uçaklarının onlara saldırmayacağı idi. "Bu uçaklar okadar yüksekten B.M askeri cipini
nasıl görsün?" sonuçta bu bombalardan B.M. askeri de sağ kurtulamadılar. Birkaç gece
sonra yanımızdaki B.M. askeri bize müzik açıp dinletirken. Bu sırada, biz de bu ölen
arkadaşlarından dolayı duyduğumuz üzüntüyü dile getirmek imkanı bulduk. B.M. askeri
ise bize özür dilenecek bir durum olmadığını, onları Rumlar'ın zorla götürdükleri ve bu
olayın lütfün sorumlusunun Rumlar'ın olduğunu söylediler. Bu esir kampındaki(-sirlere
on iki kişiye bir ekmek , bir avuç zeytin ve birkaç küçük domatesten başaka; birşey
vermiyorlardı. Biz de paramızla Makaryos'cu Rumlar sayesinde yiyecek alıyorduk.
Ailelerimiz de bize yiyecek ve içecek gönderiyordu. Bu yiyecekler arasında bize savaşın
ve ailelerimizin durumunu bildiren mektuplar çıkıyordu, mesela biberin sapını
çekerseniz içinde .mektup, kapalı sigarayı açarsanız içerisinde mektup çıkıyor, bir
arkadaşımız "Bizim hanımın bizi unuttu bize mektup bile yollamıyor" diye yakınır ve
hanımının gönderdiği<faşulyeyi yerken içinden çıkan naylona bayağı kızmış; "Artık
hanım bize naylonyolluypr"dedi. Daha sonra ise bu naylonun içinde mektup olduğunu
görünce bayağı sevinçli. Rum askerleri, bizlerin nasıl haber aldığımızı bulamayıp çılgına
dönüyorlardı. Ailelerimiz; mektupları çok güzel komufle edip bize gönderiyordu bu
sayede bir kez olsun mektuplarındanbiri bulunamadı. Biz de aynı şekilde B.M. askerlerini
şapkasının arasına sıkıştırdığımız mektubu ailelerimize gönderiyorduk.O sıralar artık
sınırlar belirlenmişti, bende aileme baskı yapıp Türk tarafına geçmelerini söyledim,
onlarda bunu yaptılar. Bayrık Radyosu o sıralarda Rumca yayınlar yapıyor ve bütün
komutanların isimlerini hangi bölgede görev yaptıklarını ve Türk'lere karşı hangi suçları

...lerini onlara göldüğü zaman bu kişilere gereken cezaların verileceğini sürekli ... bundan dolayı esir kampında olmamıza rağmen, bizlere çok iyi ... Bir iki gün sonra Magosa'da Rum mevzilerini bombalayan Türk ... birtanesi bizim olduğumuz esir kampına yöneldi ve esir kampının tam ... diklendi. Bizim üzerimizden geçerken, bir Rum bu uçaktan korkup , ... kafa üstü düşerek, ne yapacağını bilmez halde otobüsün altına fare ... gibi saklanmış gibi saklandı. Bu olay bize hem bir gurur ve kıvanç ... de de moral verdi. Onlara ise birkez dahakorku verdi. Bu kafa üstü düşen Rum o ... sonra bize daha çok yaklaştı, bir dediğimizi iki etmedik. Artık bu esir kampından ... zamanda çıkamayacağımızı anlayınca, tuvaletlerini temizledik, banyo yapacak ... yokken banyomuzu yapacak yer yaptık. Berberimizi kurduk, o binanın içinde ... kurduk, namazımızı kıldık. Kendi mahkeme kurup suçu olan askeri ... Orada ayrı bir devlet olmuşuk. Orada eğitimlerimize devam ettik, ... savaşımlarımızdan savaş bilgileri aldık.

Bir gece ansızın , okulun avlusuna büyük dozerler geldi, okulun avlusuna çok büyük bir ... kazdılar. Bizleri öldürüp oraya gömmeye karar vermişlerdi. Barış gücü askerleri buna engel ... söylemişlerdi. Ancak savaş anında kimseye güven olmaz. Biz kendi önlemimizi aldık ... sabaha kadar nöbet tuttuk ve odalarımızdan dışarı çıkmadık. Olursalar onlara taş ve ... karşı koyacaktık. Bu olay 3-4 gün devam etti ve kendiliğinden dağıldı.

Bu esir kampının tam karşısında bir benzin istasyonu vardı, bu benzin istasyonu sahibinin ... bizi toplu olarak öldürmediklerinden, Rumlara çok kızıyor bize "sizleri eninde sonunda ... öldüreceğiz" diyordu. Biz bu kızı çatlatmaya karar verdik, bira şişesi bulduk kolayı, bira şişesinin ... içine döktük kalanı da su ile tamamladık. İki bardak bulduk bu biranın içindekisi ile karışık kolayı ... bardaklara doldurduk birbirimize eyva diyerek bardakları tokuşturuyor türk havası türküler ... söyleyerek, oyunlar oynamaya başladık bunu gören Rum kızı kendini yere atmaya saçını yolmaya

Oradan geçen bir Rum askerini durdurarak ondan silahı ile bizi vurmasını, Rum askerini bizlerden çekindiklerinden bizim tarafımıza bakmadan o anı kullanarak oradan hızla uzaklaştı. Bu kızın kendini yere atıp dövünmesi oradaki en güzel manzaralar içindedir.

Bu iş 65 gün bu gibi olaylarla geçti sonunda B.M Barış Gücü kontrolünde esir olduğumuzu ve bizim bu esir mübdelesi sonucunda kurtulacağımızı söylediler. Ertesi gün almaya geldiler . Halen orada esir olarak kalan arkadaşlarımızla vedalaşma anında bayağı duygulu anlar yaşadık. Kendilerinde kurtulacağını söyleyenler Latta Palace sınır kapısından Türk tarafına geçtik ailelerimize kavuştuk bu kavuşma anı gibiydi. Bu duygularımı size kelimelerle anlatmak mümkün değil, artık özgür olmak gibi idi. Bundan büyük mutluluk olamazdı.

Bu anın sonunda gençlere tavsiyem özgürlüklerinin değerini bilsinler, atalarının ölmeleri eğer ki bir zaman sonra barış olursa bu gibi olayları yaşamamalarıdır.

Mustafa Emindayı

Düzova (48)

1972 Ben Mustafa Emin Dayı, 1972 'de mücahitliğim bitti ve ben Rum tarafında işlemeye başladım. Rumlar tarafından şahsıma yapılan haraketlerden hiçbir zaman sevilmediğimizi biliyorduk ne kadar da dostça gözükseler, bu düşmanlığı fark etmemek mümkün değildi. Ben bazı deniz kıyısı bölgelerinde inşaatlarda işlerken orada yapılan beton mevziler görüyordum. " Bir gün Rum'un biri gelip bana Türk askeri buraya çıkartma yapabilirmi" diye alaycı bir konuşmada bulundu. "Ben tabii ki yapabilir" dediğim zaman Rumun rengi değişmişti. Bu sözlerime çok kızdı arkamı döndüğüm zaman bana, arkamdan saldırıp vurmaya çalıştı. Bu Rum'un gölgesinden ne yapacağını anladım ve dönerek elin kavradım, bu Rum ise sana şaka yapacaktım diye olayı geçiştirdi. Her halukarda bize karşı düşmanlığı vardı, çünkü bizler Türk'dük. Onlar hep kendileri kazanmalarını isterlerdi.

İş yerlerine Rum askerleri sivil kıyafetlerle gelirler, bu iş yerlerindeki Türk sayısına bakarlardı. Bir iş yerinde Rumdan fazla Türk varsa, bu Türk'lerin atılıp yerlerine Rumların alınması için baskı yapıldığını görüyordum. Hatta daha da ileri gidip, benim Türk olduğumu bile bile, bizleri yani Türk'leri adadan atacaklarını ve bütün adaya sahip olacaklarını söylüyorlardı. 1974'e kadar bu durum süre geldi.

1974'de Yunan'lılar ile kendi aralarında çatışmaya tutuştular. Çatışmanın bir tanesinde olayın geçtiği yerin yakınlarında, ben ve arkadaşım birlikteydik. Kendi aralarında çatışırken, birden bizim üzerimize döndüler ve bize ateş etmeye başladılar. Yaralanan arkadaşımın adı Eşref Karaboya'lı Duzla'lı idi. Babası ile Dilekkaya'ya yolladık ve orada tedavisini yaptılar.

20 Temmuz Barış Harekatının başladığı dönemde, herkes mevzilerdeyken, bizim köyün yeni üç şehitlerin etrafını sardılar, köyden çıkış imkanı yoktu. Tek bir kurtuluş imkanı sürünerek ardan kaçıp yaya olarak Akıncılar'a gitmekti. Herkes mevzilerde olduğundan kadın çoluk çocuk

yaklaşık 60 kişi biz köyde kalmıştık yanıımızdakh Mehmet Kahraman'ı vurdular biz onu sonradan bulduk.

Rum'ların bulamayacağı bir yere bırakarak kaçtık, çünkü bu arkadaşımızın bacağına sekiz adet mermi isabet etmişti ve yürüyemiyordu. Biz kaçıp saklandık, her yerde insan avına çıkmışlardı. Biz dağa kaçtık ve orada 15 gün aç susuz mağraların içinde yaşamak zorunda kaldık. Geceleri hariket etmek suretiyle Akıncılar'a vardık. Biz Akıncılar'a geçtikten sonra duyduğumuza göre vurlan arkadaşı bulmuşlar ve Rum hastahanesine götürmüşler. Sonra arkadaşımız Türk taraına getirildiğinde gözlerimize inanamadık, çünkü o arkadaşın bacağındaki sekiz tane mermiyi çıkarmışlardı ve ayağı kangren olmak üzereydi. Bizimkilerin müdahalesi sonucunda ayağı kangrenden kurtulmuştu. Ancak ayağı kısalmış ve bu adam yani Mehmet Kahraman hayatının sonuna kadar topal kaldı.

Bu adamın ayağını gördüğün, zaman, bu Gavur Milleti ile hibir zaman anlaşılamayacağımızı bir kez daha anladım.

Benim gençlere tavsiyem Rum'ların tatlı dillerine hiçbir zaman inanmasınlar ve hiçbir zaman onlara güvenmesinler.

Mehmet Avukat

Serdarlı (56)

1964 yılında E.O.K.A'cılar Makarios'a saldırdı. Bu saldırı sonucunda, Makarios baştan indirilip yerine samson getirilir. Bu arda bu saldırılar Türkler'e de yönelenemey başalamıştı. Türklere yapılan saldırılar sonucunda, Türkler bir çok yerde mahsur kaldı. Ben de bu saldırılar esnasında üç gün boyunca Lefkoşa'da mahsur kaldım. Üç gün sonra çatışmalar son ermişti. Biz de Serdarlı köylüleri olarak otobüsümüze binip, köye gelmeye başladık. Köye gelmeden, önce yol boyunda Rumlar bizi dururup baştan aşağıya aradılar. Daha sonra yine otobüsler binip köye geldik. Bu olaylar 15 gün kadar sürdü, bu olayların sonunda, hepimiz mücahit olmaya karar verdik. Köyün aşağısındaki kışlaya inip beklemeye başladık. 20 Temmuz öğleni Türk uçakları, Alevkay'sını bombalıyordu. Bu olaydan bir müddet sonra Geçitkale'nin üst kısmında bulunan Mersinlik Rum eğitim kampı olarak bilinen, askeri kamptan Lefkaşa'ya doğru bir Rum birliği harkete geçmişti.' Bize gelen emir, bu birliğin önünü kesip onlarla mücadele etmektir. Biz de bu birliğin önünü kestik, silah ve sayı bakımından bizden çok üstün olan Rumlar'la çatışmaya girdik. Sayı ve silah bakımından bizden çok üstün olduklarından, geri çekilmek zorunda kaldık. Bu arda Beyköy, Kalavaç, Çukurova, Yeniceköy ve Cihangir, Rum saldırılarında düştü. Bu düşen köylerdeki mücahitler bizim köye yani Serdarlı'ya geldiler. Rumlar büyük bir güçle Serdarlı'ya saldırmaya başladı. Eski model silahlarımızla ve az sayıda mücahitle köyümüzü korumaya çalışıyorduk. Bizim bu savunmamız sırasında Serdarlı köyünden Mehmet, Adil, Hüsnü, İzzet, Musatafa adlı arkadaşlarımız şehit oldular. Çok şiddetli saldırılarına devam eden Rumlar Serdarlı'nın yarısına kadar girmeyi başardı. Akşam üzeri 16:00 civarı ateşkes oldu. Bu tarihten 14

Ağustos'a kadar bir olay çıkmadı. 14 Ağustos günü Türk askerleri II. Harikata başladı.

Türk askeri saat 14:00 civarı Serdarlı'yı kuratardı.

Necati Alsancak

Serdarlı (69)

1972'de otobüs almıştım, kasasını yenileyip 1973'te otobüsün kayıtım yaptırdım. Korkarak Rum tarafına gider, gelirdik. 1974 olayları daha yeni başlamıştı Türkler'e karşı saldırılar pek yoktu. 1974'de Makarios devrildi. Samson tarafları Türkler'e saldırıya başladı. Devrim olduğu gün Develer Hanında kahve içmeye durdum. Kahvemi içerken Rum köyünden silah sesleri geldi. Silah sesleri giderek arttı ve de sıklaştı. Herkes panik içinde, ne olduğunu anlamaya çalışırken saklanacak yer arayıp korunuyordu. Bu arada Rum tarafında çalışan Türkler koşarak Türk tarafına gelemeye başladılar, geçebilen Türk tarafına geçmişti. Mermiler Türk tarafına doğru gelmeye başlamıştı. Selimiye Camii'sinin şerefesine bir Türk çıkmış, Rum kesimine bakıyordu. Saklanması için onu uyardım, ateş azalınca Girne Kapısı'na gittik. Bütün yollar kapatılmaya başlamıştı. Herkes evine köyüne gidemedi. Üç gün Lefkoşa'da kaldık ondan sonra İngiliz'lerden izin çıkarıp herkesin köyüne gidebileceğini duyurdular. Üç gün boyunca Rum'lar radyolarda Makariosun devrildiğini, Samson'un kazandığını duyurmaya başladılar. Yolcuları alıp yola çıktım. Herkes korku içindeydi, köye gidebilecekmiyiz düşünceleri vardı. Lefkoşa'nın çıkışında, bir kahve fabrikası vardı, yüksek duvarları ve de parmaklıkları vardı. O duvarlar kana bulanmıştı. K.Kaymaklı yoluna geldik. Rumlar bizi durdurdu bayağı korktuk, uzun bir bekleyişten sonra hariket ettik. Tirfaon'a girdik, burda benim tanıdığım, bir Rum polisi vardı. Değirmenlik'te benzincinin orda durdurduk, arabayı kenara çektim. Rumca bütün yolcular aşağıya doğru insinler diye duyurdu. Aşağıya indik herkesin üzeri arandı. Polisin yanına resmi olmayan uzun saçlı, sakalı iki asker geldi. Polis onları engelleyemdi, ilk gelen otobüse binip arama yaptı. O birşey bulmayınca diğeri sinerlenip, arama için otobüse girdi. Benimde

otobüsten hiç alamdığım, yalnızca tamir yaparken giydiğim, askeri paltolonum vardı, onu buldu ilk gelen benim Lefkoşa'ya her gün iki kez gidip geldiğimi görmüş. Yolcuları bırakıp dönüyordum, paltolonu da bulunca benden iyice şüphelendi. Şöför kim olduğunu sordu. Benim olduğunu öğrenince paltolonun ne olduğunu sordu. Tamir yaparken kullandığımı bir türlü inandıramadım. Benim yolcuları indirdikten sonra eğitim yaptırmak için geri döndüğümü söylüyorlardı. İnanmayıp silahı bana doğrulttu ve doldurdu, tam bu sırada komtanları geldi beni vuracak olanları durdurdu. Köye gelene kadar çok korkmuştuk. Yol boyunca yol kenarları ve tarlalar cestlerle doluydu.

Lefkoşa- Magusa anayolu üzerinde Çukurova'da Türk mücahitleri, 20 Temmuz Barış Barikatının başlamsıyla birlikte adanın her yerine asker çıkarıldığını duymuştum. Mücahitler Magusada'ki Rumlar'ın Girne'ye takviye birlik olarak gitmelerini engellemk için yolu kestiler. Gelen sivil arbaları geri çeviriyorlardı. Sivil arçların arkasından askeri arçlar gelmeye başladı. Rum konvoyunu görünce, Türk mücahitleri ateş açtı, çatışma oldu orda 4-5 mücahit şehit düştü. Rumlar, Türk mücahitlerinin üzerine saldırdılar. Türkler açılan ateş sonucu kaçmaya başladılar. Hazırlıksız yapılan bir yol kesimiydi. Rumlar çevre köylere ateş açmaya başladılar. Çevre köylüler ve de mücahitler Serdarlı'ya kaçtılar. Serdarlı köyü sürekli ateş altında tutuluyordu. 21 Temmuz'da Rumlar bir gün sonra Serdarlı'ya saldırdılar. Köyün Çukurova tarafından dört sehit daha verildi. Mevzide sehit düştüler. Rumlar güneyden, köyün girişine kadar gelmişlerdi. Çatışmalar köyün girişinde devam etti. Köyün güney evleri Rumlar tarafından işgal edilmişti, ev sahipleri önceden köyün içine kadar geldiğinden kurtulmuşlardı. 22 Temmuz'da ateşkes olunca çatışmalar durmuştu. Fakat I. harekata kadar 14 Ağustos'a kadar köyün güney kesmi Rumlar işgalinde kaldı. Geceleyin sürtüşmeler laf kavgaları tabiki yaşıyordu. Sabaha yakın II. Harekat gerçekleşti. Bu harikat Serdarlı ve de Magusa'ya kadar olan çevre köyler için yapıldı. Değirmenlik'teki güçlü Rum askerlerinin direnişi öğlene yakın kırıldı. Rum'lar, Türkiye askerlerini yenemeyeceklerini söylüyorlardı.

Yüksel Kasap

Serdarlı (50)

Lefkoşa - Magusa anayolu üzerinde Çukurova' da Türk mücahitleri, 20 Temmuz Barış Barikatının...başlamasıyla birlikte adanın her yerine asker çıkarıldığını duymuştum. Mücahitler Magusada'ki Rumlar'ın...Girne'ye takviye birlik olarak gitmelerini engellemk için yolu kestiler. Gelen sivil arabaları geri çeviriyorlardı. Sivil araçların arkasından askeri araçlar gelmeye başladı. Rum konvoyunu görünce, Türk mücahitleri ateş açtı, çatışma oldu orda 4-5 mücahit şehit düştü. Rumlar, Türk mücahitlerinin üzerine saldırdılar. Türkler açılan ateş sonucu kaçmaya başladılar. Hazırlıksız yapılan bir yol kesimiydi. Rumlar çevre köylere ateş açmaya başladılar. Çevre köylüler ve de mücahitler Serdarlı'ya kaçtılar. Serdarlı köyü sürekli ateş altında tutuluyordu. 21 Temmuz'da Rumlar bir gün sonra Serdarlı'ya saldırdılar. Köyün Çukurova tarafından dört sehit daha verildi. Mevzide sehit düştüler. Rumlar güneyden, köyün girişine kadar gelmişlerdi. Çatışmalar köyün girişinde devam etti. Köyün güney evleri Rumlar tarafından işgal edilmişti, ev sahipleri önceden köyün içine kadar geldiğinden kurtulmuşlardı. 22 Temmuz'da ateşkes olunca çatışmalar durmuştu. Fakat I. harekata kadar 14 Ağustos'a kadar köyün güney kesmi Rumlar işgalinde kaldı. Geceleyin sürtüşmeler laf kavgaları tabiki yaşıyordu. Sabaha yakın II. Harekat gerçekleşti. Bu harikat Serdarlı ve de Magusa'ya kadar olan çevre köyler için yapıldı. Değirmenlik'teki güçlü Rum askerlerinin direnişi öğlene yakın kırıldı. Rum'lar, Türkiye askerlerini yenemeyeceklerini söylüyorlardı.

Yüksel Kasap

Serdarlı (50)

Dizin

im:

dil	28
rifFeridun	9
enkaş	8
r. Fazıl Küçük	8,13
üz el Ali	3
atice Mustafa	3
üs nû	28
.asap Ali	6
.asap Arif	9
lakaryos	29,31
lehmet	29,31
lehmet Betmezoğlu	4
Iehmet Kahraman	27
lustafa	9,28
alih Yalçın	21,22
am son	31
ılmaz Hasan	4

Dizin

Yer:

Alay köy	5
Alevkayası	28
Akıncılar	17,27
Aslanköy	6,7
Atlasa Polis Evleri	5,10
Atlasa Polis Teşkilatı	10
Baf KurtuluşLisesi	3
Bayraktar Ortaokulu	13
Bekir Paşa Lisesi	23
Bey köy	28,29
Cihangir	28,29
Çukurova	28,29
Degirmenlik	31
Devler Hanı	31
Dilekkaya	27
Düzova	6,7
Gaziköy	17
Girne Kapısı	31
Glavya	11
Gönen dere	9
Kalvaç	29
Karga Tuzu	9
Kıbrıs	14
KKaymaklı	13,31
Lamba	3
Larnaka	16, 18, 19,21,23,24
Lefkoşa	10,14,29,31
Limy a	4
Lurcina	28
Mago sa	33
Magralar Bölümü	18,19
Mersinlik	29
Mısır	8
Mutallo	3
Orhan Müderisoğlu Apartmanı	20,21,22
Ömerge Camii	10
Pirohi	17
Selimiye Camii	31
Serdarlı	9,29
Tirfon	31
Tirnen	9
Türkiye	14
Ulukışla	6
Üç Şehitler	18
Yeniceköy	29